

Ervaringen uitwisselen m.b.t. pesticidevrij beheer van golfbanen in Noord-Brabant

Locatie: Efteling Golfpark

Datum: 6 juni 2017

Aanwezigen:

Christian Mol (bestuurslid baan, Golfclub De Dommel)

Gerard van der Werf (onderhoud aannemer Golfpark De Haenen/directeur De Enk Groen & Golf)

Vanessa Mommers (beleidsmedewerker Brabantse Milieu Federatie)

René Klerks (beleidsmedewerker provincie Noord-Brabant)

Joost Lommen (adviseur Centrum Landbouw & Milieu)

William Boogaarts (hoofdgroenkeeper De Turfvaert & Stippelberg/De Enk Groen & Golf)

Koert Donkers (hoofdgroenkeeper Golfbaan Princenbosch/voorzitter Nederlandse Greenkeepers Associatie)

Joris Slooten (manager afdeling Banen, Koninklijke Nederlandse Golf Federatie)

Niels Dokkuma (agronoom, Koninklijke Nederlandse Golf Federatie)

Bericht van verhindering:

Peter Leendertse (adviseur CLM/projectleider Schoon Water voor Brabant)

Max Zevenbergen (beleidsmedewerker Utrechtse Milieu Federatie/GEO-auditor)

Carin Rougoor (adviseur CLM)

Jan Hekman (directeur EcoConsult)

Genodigd, geen bericht van verhindering:

Sandra Verheijden (beleidsadviseur Brabant Water)

Bart Jan de Jongh (eigenaar Golf Park De Pettelaar)

Mario Dieltjes (groenbeheerder attractiepark Efteling)

Corné Mayers (hoofdgroenkeeper Golfpark Efteling)

Verslag bijeenkomst

Tijdens een door de NGF georganiseerde bijeenkomst om ervaringen m.b.t. pesticidevrij beheer van golfbanen in Noord-Brabant onderling met elkaar te delen, werden verschillende presentaties gegeven. Hierbij werd door de [NGF](#) een integrale systeembenadering uiteengezet om het pesticidegebruik drastisch af te bouwen met behoud van de sporttechnische kwaliteit.

Kernpunt in de Green Deal-aanpak van de Golf Alliantie (NGF, NVG en NGA) is het stimuleren en faciliteren van de uitwisseling van kennis en ervaringen door beheerders. In dat proces wordt het vakmanschap van de groenkeeper (in eigen beheer danwel uitbesteed via een aannemer) centraal gesteld. Ook werd de prominente rol van het kwaliteitszorgsysteem GEO in het kader van zelfregulering belicht, waarna Christian Mol van Golfclub De Dommel bevestigde dat de kracht van

GEO onder meer ligt in de transparantie van de beheergegevens via de GEO-website. Zie bijvoorbeeld [hun publiek toegankelijke GEO-pagina](#).

Joris Slooten ging onder andere in op de ruis in de discussie rond pesticiden en de aanpak om tot reductie te komen. Deze ruis leidt af van de echte oplossingen. O.a. onzuiver gebruik van terminologie in de discussie alsmede het gebrek aan een objectief toetsingskader dragen hieraan bij en moeten worden geadresseerd.

Hoofdgroenkeepers [Koert Donkers](#) en [William Boogaarts](#) gaven, beiden als voormalig Greenkeeper of the Year, inzicht in hun turfgrass-systeembenadering, waarmee ze in de praktijk structureel weinig pesticiden gebruiken, kosten besparen en een constante speelkwaliteit leveren. Beiden zien een grote uitdaging in het beheersen van onkruid in het geval herbiciden verboden worden. Speerpunt in hun totaalaanpak is hierin echter ook het aanpakken van de dieperliggende oorzaak van de aantastingen en het proberen symptoombestrijding te voorkomen.

Er vonden tijdens en na afloop van de presentaties constructieve discussies plaats. Daarin kwam o.a. de prominente rol van leveranciers naar voren, waarbij het stelselmatig de tendens is om snel tot quick-fixes, schijnoplossingen en symptoombestrijding over te gaan i.p.v. de dieperliggende oorzaak van het niet-presteren van de grasmat aan te pakken. Door deze knelpunten in het systeem bodem–water–gras aan te pakken wordt er gewerkt naar structurele speelkwaliteit d.m.v. het groeien van de gewenste fijne grassoorten. In de visie van de NGF is de dominante rol van leveranciers niet wenselijk, omdat dit bijdraagt aan product-denken i.p.v. oplossing-denken middels een systeembenadering waarin blijvende verbeteringen worden doorgevoerd.

Peter Klerks van de Provincie Noord-Brabant merkte daarna op dat het voor het pilotproject Schoon Water voor Brabant op golfbanen alleen zin heeft om mee te doen als het een toegevoegde waarde heeft op wat de golfsector zelf al ontwikkelt in het kader van zelfregulering. Deze toegevoegde waarde kan overigens goed getest worden in het Innovatienetwerk Green Deal Sportvelden, waarin nu onder andere de *levels of evidence* worden ontwikkeld om tot validatie van allerlei claims te komen.

Foto 1: William Boogaarts van De Enk vertelt over zijn systematische aanpak